

6. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови. Київ : Радянська школа, 1960. 209 с.
7. Полюга Л. М. Повний словник антонімів української мови. 3-тє вид., допов. і випр. Київ : Довіра, 2006. 510 с.
8. Етимологічний словник української мови : в 7 т. Т. 1 : А–Г / редкол.: О. С. Мельничук (гол. ред.), І. К. Білодід, В. Т. Коломієць, О. Б. Ткаченко ; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : Наук. думка, 1982. 632 с.
9. Етимологічний словник української мови : у 2 т. / уклад. Ярослав Рудницький. Вінніпег ; Оттава, 1962–82. Т. II. 1128 с.
10. Виноградов С. Н., Кузьмин А. Ф. Логика : учеб. М. : Изд-во Мин. просвещ. РСФСР, 1954. 174 с.
11. Словник української мови : в 11 т. / АН УРСР, Інститут мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1974. Т. 5. 840 с.
12. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 2001. Т. 3 : К–М. 792 с.

Одержано 01.11.2019

УДК [351.741:636.7.043.3](477)

Вадим Володимирович ГАРМАШ,

ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-4342-8771>

ЩОДО РОЗУМІННЯ ЗАВДАНЬ І ФУНКЦІЙ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сучасний стан профілактики основним загрозами публічної безпеки та порядку нашої держави потребує комплексного, узгодженого використання наявних сил та засобів правоохоронних органів. У той же час, в умовах активного розвитку суспільства та реформування системи правоохоронних органів, актуальним залишається питання результативного використання кінологів зі службовими собаками для виконання завдань під час здійснення оперативно-службових та профілактичних завдань, спрямованих на попередження та боротьбу зі злочинністю, забезпечення та підтримання публічної безпеки та порядку, охорони об'єктів і територій державної, особистої та інших форм власності тощо [1, с. 13].

В той же час, в стратегічних документах МВС України звертається увага, на певні проблеми, що потребують розв'язання щодо розвитку кінологічних служб, а саме: недостатня ефективність та координація діяльності кінологічних підрозділів ЦОБВ МВС та НГУ, недостатній рівень фахової підготовки кінологів та службових собак, неналежне матеріально-технічне забезпечення кінологічних підрозділів [2].

Крім того, кінологічні служби ЦОБВ МВС та НГУ за більшістю показників не відповідають сучасним вимогам кінологічного забезпечення діяльності державних органів. Основними причинами такого стану є: 1) відсутність єдиного підходу щодо організації кінологічного забезпечення ЦОБВ МВС та НГУ, підготовки та комплектування кінологів зі службовими собаками, їх тестування, проведення міжвідомчих змагань та інших спільних заходів тощо; 2) відсутність узгоджених нормативно-правових актів МВС, які б регулювали сферу кінологічної діяльності ЦОБВ МВС та НГУ; 3) неврегульованість питань підготовки та використання службових собак для пошуку наркотичних засобів, вибухових речовин, утримання службових собак після їх вибракунання, власних собак, перевезення громадським транспортом; 4) невідповідність норм забезпечення кінологічних підрозділів ЦОБВ МВС та НГУ потребам у сучасному спорядженні на службових собак, спеціальній дресирувальній амуніції та інвентарю; 5) низький рівень міжнародної співпраці щодо обміну досвідом з питань організації кінологічних служб та використання службових собак; 6) неналежне матеріально-технічне та кадрове забезпечення кінологічних підрозділів ЦОБВ МВС та НГУ, необхідність проведення ремонту та добудови кінологічних підрозділів; 7) відсутність сучасних навчальних закладів для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кінологів ЦОБВ МВС та НГУ; 8) недостатній рівень соціального захисту та грошового забезпечення працівників (військовослужбовців) кінологічних підрозділів ЦОБВ МВС та НГУ; 9) відсутність на законодавчому рівні підстав грошової компенсації кінологам за утримання та годування службових собак за місцем свого проживання; 10) обмеженість фінансування заходів, пов'язаних із використанням потенціалу кінологічних служб ЦОБВ МВС та НГУ в протидії злочинності та забезпеченні правопорядку, підготовкою кінологів та службових собак [2].

Отже, дослідження основних завдань та функцій кінологічних підрозділів Національної поліції України сприятиме виробленню дієвого механізму використання кінологів зі службовими собаками щодо протидії сучасним загрозам національній безпеці, а також удосконаленню існуючих та запровадження нових підходів щодо використання кінологів зі службовими собаками на місцях подій, розроблення та запровадження нових моделей кінологічного забезпечення правоохоронної діяльності залежно від рівня існуючих загроз та ризиків.

Таким чином, процес досягнення будь-якої цілі передбачає послідовне виконання низки завдань. Як уявляється, завдання більшою мірою характеризують соціальне покликання, призначення того або іншого суб'єкта, вони ближче стоять до мети його утворення, одночасно є визначальними для функцій, тобто функції, які, безумовно, також свідчать про призначення суб'єкта, деталізують і конкретизують завдання, передбачають напрямки діяльності суб'єкта, в яких ці завдання виконуються [3, с. 169–170].

Безпосередній аналіз наказу МВС України від 01.11.2016 № 1145 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України» надає можливість виокремити основні завдання кінологічних підрозділів Національної поліції України, а саме: 1) участь у забезпеченні публічної безпеки і порядку; 2) участь в охороні прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) участь у протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законодавством, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або інших надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [4].

В даному випадку кінологічні підрозділи Національної поліції України надають поліцейські послуги у чітко визначених сферах. Оскільки запровадження терміну «поліцейські послуги» та введення його в правовий обіг спрямовано: 1) зробити поліцію захисником прав і свобод людини, а також прав і законних інтересів суспільства, як це, власне кажучи, і повинно бути у сучасній демократичній державі; 2) повернути довіру населення, перш за все шляхом наближення правоохоронців до громадян, через їх максимальне залучення до роботи на вулицях, а не в кабінетах; 3) підвищити якість та ефективність взаємодії правоохоронців з усіма інститутами громадськості, а також з іншими органами влади та місцевого самоврядування; 4) забезпечити високий рівень мобільності та оснащення поліцейських; 5) оптимізувати організаційно-функціональну та штатну структури поліцейських сил, а також витрати на їх утримання [5, с. 142].

Зазначимо, що найчастіше термін «функція» у науковій літературі використовується як назва або характеристика напрямку діяльності, як узагальнююча характеристика сутності завдань і цілей діяльності кого-небудь або призначення чого-небудь. На думку В. Б. Авер'янова поняття функцій, у його загально-соціологічному значенні, покликане охопити й відобразити внутрішню природу, найглибший зміст, тобто сутність діяльності. «Функції характеризують основний напрям і зміст діяльності суб'єкта», – зазначає Ю. О. Тихомиров. Визначення змісту функцій будь-якого феномена є передумовою розуміння головного і визначального у цьому феномені, виявлення його соціального значення. Саме тому напрями діяльності держави дають можливість визначити мету та завдання діяльності на певному історичному етапі розвитку суспільства.

Взаємозв'язок функцій органів держави з функціями держави виступає не у вигляді лінійного причинного ряду, а у вигляді своєрідного замкнутого кола, всередині якого кожна частина є умовою другої та зумовлена нею. Функції державних органів є результатом змістової подільності державного впливу на суспільство. Функції держави є результатом інтегративних властивостей функцій державних органів. Дроблячи за певною класифікаційною ознакою функції держави, отримаємо певну систему функцій державних органів.

Державний орган бере участь у виконанні всіх функцій держави, але переважно зайнятий тими з них, які прямо витікають з його призначення. Через «покладення» державою на свій одиничний (конкретний) орган певного «набору» (комплексу) функцій досягається спеціалізація державної діяльності, вирізняються ті державні структури, які «опікуються» окресленою сферою суспільних відносин, певним родовим або видовим об'єктом державного управління. Саме у такий спосіб можна встановити, що забезпечує конкретний орган, чим він займається, за що несуть відповідальність його посадові особи [6, с. 208–209].

Найбільш вдало істотні ознаки поняття «функція органу» визначені вченими у галузях теорії державного управління та науки адміністративного права, які вказують на такі істотні риси функцій державних органів, як: типовість та якісна однорідність видів діяльності, що об'єднуються у функцію; визначеність сфери впливу або напрямку (вектора) діяльності державного органу; складова частина змісту управлінської діяльності державного органу; об'єктивна зумовленість цілями та завданнями державного управління; зумовленість потребами об'єктів управління – «споживачів» функцій.

Отже, аналіз відомих нормативно-правових актів надає можливість виокремити основні функції кінологічних підрозділів Національної поліції України, а саме: 1) участь кінологів зі службовими собаками в складі слідчо-оперативних груп під час проведення оглядів місць подій, забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, охорони об'єктів і територій державної, приватної та інших форм власності, а також установами місцезнаходження безвісти зниклих та безвісно відсутніх; 2) підбір, розстановка, навчання і виховання кінологів, постійне вдосконалення їх професійної майстерності, вогневої, стрийової і фізичної підготовки, формування в кожного з них високих моральних і вольових якостей, пильності, почуття особистої відповідальності за виконання службового обов'язку; 3) розробка і виконання перспективних і поточних планів, визначення основних напрямів діяльності КП, зміцнення та розвиток службової кінології з урахуванням складної оперативної обстановки та вимог поліції; 4) вивчення, узагальнення, поширення та впровадження в практику передового вітчизняного та іноземного досвіду щодо організації діяльності КП поліції. Забезпечення повного обліку та аналізу результатів роботи КП; 5) організація взаємодії з кінологічними громадськими організаціями, а також підприємствами, установами, організаціями, органами місцевого самоврядування, іншими органами державної влади з питань кінології; 6) забезпечення своєчасного проведення господарських та ветеринарно-санітарних заходів щодо охорони здоров'я та благополуччя службових собак, їх постійної готовності для застосування в різних оперативних ситуаціях, а також поліпшення їх робочих і екстер'єрних якостей; 7) організація та безпосередня участь у науково-дослідній роботі з проблем кінології і технічного оснащення КП, а також упровадження досягнень науки та техніки в їх діяльність; 8) удосконалення методики підготовки та тактики застосування службових собак в протидії злочинності, забезпеченні публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 9) забезпечення службової діяльності відокремлених підрозділів територіальних органів Національної поліції України згідно з розподілом функціональних обов'язків кінологів за напрямками організації роботи з використання службових собак для: а) розшуку людей (правопорушників)

за запаховими слідами; б) пошуку вибухівки, вибухових пристроїв та вогнепальної зброї; в) пошуку наркотичних засобів, наркотичних речовин та прекурсорів; г) пошуку трупів чи їх залишків тощо; 10) проведення організаційно-методичних зборів особового складу кінологічної служби, спеціальних і спортивних заходів (кінологічних змагань, відкритих тестувань тощо) з перевірки робочих якостей службових собак. Проведення тестувань всіх собак ГУНП (двічі на рік), вжиття заходів щодо вдосконалення професійної майстерності працівників кінологічної служби; 11) здійснення племінної роботи, відтворення й вирощування собак з високими робочими та екстер'єрними якостями, проведення встановленого порядку обліку цієї роботи; 12) організація роботи з поточного й перспективного розвитку й ефективного використання можливостей кінологічної служби в підрозділах територіального органу поліції, ведення службової документації з цих питань; 13) інспектування (перевірка) всіх органів і підрозділів територіального органу поліції з питань використання службових собак в протидії злочинності та забезпеченні публічної безпеки і порядку, їх утримання (годування, ветеринарне обслуговування, розміщення тощо).

Отже, всебічне удосконалення діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України сприятиме ефективному використанню можливостей кінологічної служби в протидії злочинності та забезпеченні публічної безпеки і порядку, а також охорони прав і свобод людини.

Список бібліографічних посилань

1. Серховець С. В. Формування готовності майбутніх офіцерів правоохоронних органів до кінологічного забезпечення оперативно-службової діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2016. 261 с.
2. Про затвердження Концепції розвитку кінологічних служб центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, та Національної гвардії України до 2020 року : наказ МВС України від 24.05.2017 № 442 // Document.ua : база даних. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-konceptiji-rozvitku-kinologichnih-sluzhb-doc313833.html> (дата звернення: 20.10.2019).
3. Сквірський І. О. Теорія і практика громадського контролю у публічному управлінні: адміністративно-правове дослідження : монографія Харків : Діска плюс, 2013. 428 с.
4. Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 01.11.2016 № 1145 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1544-16> (дата звернення: 20.10.2019).
5. Ластович Д. М. Місце та значення поліцейських послуг в діяльності національної поліції. *Форум права*. 2016. № 1. С. 141–146. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_25.pdf (дата звернення: 20.10.2019).
6. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : підручник / за ред. Ю. І. Римаренка, Є. М. Моїсєєва, В. І. Олефіра. Київ : КНТ, 2008. 816 с.

Одержано 23.10.2019

УДК 342.5(477)

Дар'я Сергіївна ГЕТА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-0570-4846>

КОНСТИТУЦІЙНА МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА ЯК ГАРАНТІЯ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Однією із загальноусталених парадигм організації та функціонування сучасної демократичної соціально-правової державності є наявність ефективної та дієвої моделі місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування і децентралізація стають тепер провідними принципами демократичної внутрішньої та зовнішньої державної політики та конституційно-правового регулювання у розвинутих зарубіжних країнах.

Актуалізуючи саме значення сучасної муніципальної реформи в Україні, на наш погляд, слід зазначити, що за майже двадцятирічний період проголошення та становлення інституту місцевого самоврядування не призвів до певних результатів, а й взагалі на практиці іде підміна місцевого самоврядування органами державної регіональної влади. Тобто за певний період не було сформовано діючий ефективний механізм забезпечення міжнародних стандартів в сфері локальної демократії. Позитивним фактором виступають певні досягнення в сфері законодавчого забезпечення інституту місцевого самоврядування. Так, основні принципи, сформовані та закріплені не тільки в Конституції України, а й Законах України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4], «Про органи самоорганізації населення» [5], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [6].

Реформі Основного Закону України у сфері децентралізації влади повинні передувати комплексні наукові дослідження, виконані саме в межах юридичної науки, які на високому науково-методологічному рівні дозволять виділити та охарактеризувати причини такої конституційної реформи, її завдання, пріоритетні напрями тощо. Як пише Ю. С. Шемшученко: «Обґрунтування необхідності внесення змін до чинної Конституції України є ключовим у визначенні змісту майбутніх конституційних змін. При цьому йдеться не про абстрактну «потребу взагалі» щось змінити у нашій Конституції, а про конкретну необхідність справді потрібних їй змін.